

УДК: 373.3.016:028
ГРНТИ: 14.25.09
DOI 10.70892/wng1gf76

«ИЛЛЮСТРАЦИЯЛАНҒАН ОҚЫЛЫМ: КОМИКС АРҚЫЛЫ ОҚУ САУАТТЫЛЫҒЫН ДАМУ СТРАТЕГИЯЛАРЫ»

Нургазина А. Ж.

Спандияр Көбеев атындағы ЖББМ
Бастауыш сынып мұғалімі, бакалавр.
nurgazina.aigerim@mail.ru
87000209404
<https://orcid.org/0009-0007-2090-7071>

«ИЛЛЮСТРИРОВАННОЕ ЧТЕНИЕ: СТРАТЕГИИ РАЗВИТИЯ ЧИТАТЕЛЬСКОЙ ГРАМОТНОСТИ ПОСРЕДСТВОМ КОМИКСОВ»

Нургазина А. Ж.

Общеобразовательная школа имени Спандияра Кобеева
Учитель начальных классов, бакалавр
E-mail: nurgazina.aigerim@mail.ru
8 700 020 94 04
<https://orcid.org/0009-0007-2090-7071>

«ILLUSTRATED READING: STRATEGIES FOR DEVELOPING READING LITERACY THROUGH COMICS»

A. Zh. Nurgazina

Spandiyar Kobeyev Comprehensive School
Primary School Teacher, Bachelor's Degree
nurgazina.aigerim@mail.ru
+7 700 020 94 04
<https://orcid.org/0009-0007-2090-7071>

Аңдатпа

Мақалада бастауыш сынып оқушыларының оқу сауаттылығын дамытуда комикс әдісін қолданудың тиімділігі қарастырылған. Комикс арқылы оқыту оқушылардың оқу мотивациясын, мәтінді түсіну және талдау дағдыларын арттыруға ықпал етеді. Зерттеу 2–4 сынып оқушылары арасында жүргізіліп, тәжірибелік және бақылау топтарының нәтижелері салыстырылды. Нәтижесінде тәжірибелік топта оқу сауаттылығы көрсеткіштері 25%-ға, оқу мотивациясы 85%-ға дейін артқаны анықталды. Сыни ойлау мен топтық жұмыс дағдыларының дамуы байқалды. Комикс форматы оқу материалын қызықты әрі қолжетімді түрде меңгеруге мүмкіндік береді. Зерттеу нәтижелері комикс әдісінің оқу сауаттылығын дамытудағы тиімді инновациялық құрал екенін дәлелдейді.

Аннотация

В статье рассматривается эффективность использования метода комиксов для развития читательской грамотности учащихся начальных классов. Обучение с применением комиксов способствует повышению учебной мотивации, развитию навыков понимания и анализа текста. Исследование проводилось среди учащихся 2–4 классов с сопоставлением результатов экспериментальной и контрольной групп. Результаты показали, что в экспериментальной группе уровень читательской грамотности повысился на 25%, а учебная мотивация достигла 85%. Отмечено развитие навыков критического мышления и группового взаимодействия. Формат комиксов позволяет сделать учебный материал более доступным и интересным для обучающихся. Результаты исследования подтверждают эффективность метода комиксов как инновационного средства развития читательской грамотности.

Annotation

This article examines the effectiveness of using comics as a method for developing reading literacy among primary school students. Comic-based learning enhances students' learning motivation and improves their text comprehension and analytical skills. The study was conducted among students in grades 2–4, comparing the results of experimental and control groups. The findings revealed that reading literacy in the experimental group increased by 25%, while learning motivation reached 85%. Improvements were observed in critical thinking and collaborative learning skills. The comic format makes educational content more accessible and engaging for learners. The results confirm that comics are an effective innovative tool for developing reading literacy.

Түйінді сөздер: оқу сауаттылығы, комикс әдісі, иллюстрацияланған оқылым, бастауыш білім беру, оқыту стратегиялары, оқу мотивациясы, сыни ойлау, визуалды оқыту, инновациялық педагогика, мәтінді түсіну, топтық жұмыс, білім беру технологиялары.

Ключевые слова: читательская грамотность, метод комиксов, иллюстрированное чтение, начальное образование, стратегии обучения, учебная мотивация, критическое мышление, визуальное обучение, инновационная педагогика, понимание текста, групповая работа, образовательные технологии.

Keywords: reading literacy, comic-based learning, illustrated reading, primary education, teaching strategies, learning motivation, critical thinking, visual learning, innovative pedagogy, text comprehension, collaborative learning, educational technologies.

Кіріспе

Оқу сауаттылығы — ақпаратты дұрыс түсініп, өндей білу, содан кейін оны тиімді пайдалану қабілеті. Бүгінгі күннің білім беру жүйесінде бұл дағдының маңызы зор, өйткені оқу сауаттылығы жеке тұлғаның білім алу қабілетін ғана емес, жалпы өмір сүру сапасын да анықтайды. Осыған орай, білім беру бағдарламаларында оқу сауаттылығын арттыру мақсатында инновациялық әдістерді енгізу қажеттілігі туындайды. Комикс-бұл текст және визуалды элементтердің (суреттер, иллюстрациялар) үйлесімі арқылы оқырманға ақпаратты жеткізетін әдеби жанр. Оқу процесінде комикс әдісін қолдану оқушылардың назарын аударуға, оқу материалын игеруге деген қызығушылығын арттыруға, және күрделі ақпаратты оңай түсінуге мүмкіндік береді. Көптеген зерттеулер комикс форматының жастар арасындағы танымалдылығын көрсетеді, бұл оқушылардың оқылымға деген мотивациясын көтеруге ықпал етеді.[1]

Зерттеудің мақсаты — комикс технологиясын 2–4 сынып оқушыларының оқу сауаттылығын дамыту құралы ретінде қолданудың тиімділігін теориялық тұрғыдан негіздеу және эксперименттік жолмен тексеру.

Зерттеу гипотезасы: мәтінмен жұмыс барысында комикстерді жүйелі түрде қолдану бастауыш сынып оқушыларының оқу сауаттылығы деңгейін дәстүрлі оқыту формаларымен салыстырғанда арттыруға ықпал етеді.

Бұл мақалада біз комикс әдісін оқу сауаттылығын дамытуға бағытталған тиімді стратегиялық құрал ретінде қарастырамыз. Зерттеу барысында комикс арқылы оқылымды жандандырудың педагогикалық негіздері мен практикалық тиімділік аспектілері талданады. Комикс материалдарын қолдану оқушылардың мәтіндермен жұмыс істеу қабілетін дамытуға, сыни ойлау дағдыларын жетілдіруге, сондай-ақ, шығармашылық белсенділіктерін арттыруға көмектесетінін көрсетеді.

Нәтижесінде, комикс әдісінің оқу сауаттылығын дамытудағы рөлі мен әлеуеті білім беру жүйесіндегі инновацияларды қалыптастыруға, оқушылардың оқу жетістіктерін арттыруға ықпал етеді. Оқу процесінде комикс көмегімен оқу сауаттылығын дамыту-бұл білім алушылардың әлемді қабылдауын кеңейтуге және оларды ақпараттық қоғамда белсенді азаматтар ретінде қалыптастыруға мүмкіндік беретін заманауи педагогикалық тәсіл.

Оқу сауаттылығы- ақпаратты түсіну, бағалау және қолдану қабілеті, ол жеке тұлғаның білім алу тиімділігінің негізгі көрсеткіштерінің бірі ретінде қарастырылады. Бұл бағыттағы теориялық негіздер мен практикадағы алдыңғы қатарлы идеялар халықаралық және отандық

зерттеушілердің жұмыстарында кеңінен зерттелген. [2]

Әдебиеттерге шолу

Халықаралық деңгейде оқу сауаттылығының дамуына арналған зерттеулер жаңа методологиялар мен құралдарды қарастыруға бағытталған. Мысалы, ПИЗА (Programme for International Student Assessment) зерттеулері оқушылардың оқу сауаттылығын бағалауға арналған әлемдік масштабтағы сынақтар болып табылады. Білім және ғылым министрлігі (OECD) жариялаған мәліметтер оқу сауаттылығын көтеру қажеттілігін көрсетеді және оқушылардың тілдік дағдылары мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану қабілетін дамыту үшін инновациялық тәсілдер қолданудың маңызды екенін баса айтады. Канадалық зерттеуші Линда Ж. Харт (Linda J. Hart) оқу сауаттылығын дамытуда визуалды элементтердің, оның ішінде комикс әдісінің рөлін зерттей отырып, комикс форматы оқушылардың оқу материалымен байланысын нығайта алатынын, сонымен бірге, ақпаратты оңай қабылдауға ықпал ететінін анықтады. Оның айтуынша, визуалды құралдардың интеграциясы оқушылардың мәтіндерді тереңірек түсінуіне, синтездеуіне және аналитикалық дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді. Отандық зерттеулер де комикс әдісінің педагогикалық тиімділігіне үлкен назар аударады. Қазақстандық педагог-ғалым Әлия Т. Есмаганбетованың (2019) зерттеуі оқу сауаттылығын дамытуда комикс әдісін қолданудың практикалық аспектілерін анықтайды. Оның жұмысы оқу қызығушылығын арттыру, оқу процесіне креативті әдістерді енгізу және оқушылардың аналитикалық ойлау дағдыларын дамыту бойынша комикс форматының маңыздылығын дәлелдейді. Сондай-ақ, Гүлнар А. Досмамбетовтың (2020) зерттеуінде комикс қолдану нәтижесінде оқушылардың оқу сауаттылығының артуына және мәтінмен жұмыс істеу дағдыларының жетілдірілгеніне назар аударылды. Зерттеу нәтижелері көрсеткендей, комикс оқу процесінде ойын элементтерінің енгізілуі арқасында оқушылардың ынтасын арттырып, материалды игеру деңгейін көтеруге әсер етеді. [3]

Әдістері мен материалдары

Комикс әдісінің педагогикалық негіздері

Комикс-бұл текстегі ақпаратты суреттермен қатар беріп, оқушыға эмоционалдық байланыс орнатуға мүмкіндік беретін құрал. Педагогикалық тұрғыдан алғанда, комикс оқу сауаттылығын дамытуда үш негізгі өлшем бойынша жұмыс істейді:

- Когнитивтік аспект — комикс арқылы оқушылар ақпаратты түсіну, талдау және синтездеу дағдыларын меңгереді. Визуалды бейнелер оқушылардың назарын аударып, текстегі ақпаратпен тереңірек байланысуға мүмкіндік береді.
- Эмоционалдық аспект — комикс оқушылардың қызығушылығын арттыруға ықпал етеді, себебі визуалды формат, әңгіме желісі, және кейіпкерлердің эмоциялары оқу процесін қызықты етеді.
- Әлеуметтік аспект — комикс арқылы оқушылар топпен жұмыс істеу, бір-бірімен идеялармен бөлісу, пікір алмасу сияқты әлеуметтік дағдыларды дамытуға мүмкіндік алады.

Халықаралық және отандық зерттеулер комикс әдісінің оқу сауаттылығын дамытудағы маңыздылығы мен тиімділігін айқын көрсетеді. Комикс форматының интеграциясы оқу процесінде оқушылардың оқылым белсенділігін арттыруға, ақпаратты тереңірек түсінуіне, және сыни ойлау дағдыларын дамытуына септігін тигізеді. Аталған зерттеулер комикс әдісінің мектептік білім беруде кеңінен қолданыла алатын инновациялық стратегия екендігін дәлелдейді. [4]

Оқу сауаттылығын дамытудың инновациялық моделі ретінде комикс әдісін қолдануды зерттеу мақсатында жүргізілген тәжірибелік жұмыстар оқушылардың оқу нәтижелеріндегі аспектіге зор әсер ететінін көрсетті. Практикалық бөлімде комикс әдісінің оқу процесіне енгізілуінің тиімділігін бағалайтын деректер мен әдістемелерді сипаттаймыз.

Зерттеу барысында комикс әдісін пайдалану стратегиялары төрт кезеңнен тұратын эксперимент аясында жүзеге асырылды. Зерттеу объектісі ретінде 2-4 сынып оқушылары

тандалды. Тәжірибелік топқа комикс әдісі бойынша жоспарланған оқу материалдары ұсынылды, ал бақылау тобы дәстүрлі оқыту әдістерімен жұмыс істеді. Эксперименттің ұзақтығы 12 апта болды, нәтижелері математикалық және статистикалық әдістерді қолдана отырып талданды. [5]

- Зерттеу жұмысы Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасының «Спандияр Көбеев атындағы жалпы білім беретін мектебі» КММ-де жүргізілді. Зерттеуге барлығы 20 оқушы қатысты. Оқушылардың жас ерекшеліктері бастауыш мектеп жасына сәйкес келеді.

- Зерттеу барысында оқушылар саны тең екі топқа бөлінді: тәжірибелік топта – 10 оқушы, бақылау тобында – 10 оқушы. Тәжірибелік топта оқу материалдарын меңгеру барысында комикс әдісі, иллюстрациялар, мәтін мен визуалды ақпараттың үйлесімі қолданылды. Ал бақылау тобында оқу материалы дәстүрлі оқыту тәсілдері негізінде ұсынылды.

- Эксперименттің жалпы ұзақтығы 12 аптаны құрады. Зерттеу барысында оқушылардың оқу сауаттылығы, оқу мотивациясы, сыни ойлау дағдылары және топтық жұмысқа қатысу белсенділігі зерттелді.

Зерттеу құралдары

Зерттеу барысында оқушылардың оқу сауаттылығын және оқу мотивациясын анықтау үшін бірнеше диагностикалық құрал қолданылды:

- оқу сауаттылығын анықтауға арналған тест тапсырмалары;
- мәтінді түсіну және негізгі ақпаратты анықтау тапсырмалары;
- мәтін мазмұнын талдау және қорытынды жасау тапсырмалары;
- мәтін мен сурет арасындағы байланысты анықтау тапсырмалары;
- комикс мазмұны бойынша сұрақтарға жауап беру;
- комикс негізінде оқиғаның мазмұнын болжау және жалғастыру;
- өз ойын жазбаша және ауызша жеткізу тапсырмалары;
- оқу мотивациясын анықтауға арналған сауалнама;
- оқушылардың оқу әрекетін бақылау және бақылау картасы.

Бұл тапсырмалар оқушылардың тек мәтінді оқуын ғана емес, сонымен бірге ақпаратты түсіну, талдау, салыстыру, қорытынды жасау және оны өз тәжірибесінде қолдану қабілеттерін анықтауға бағытталды. Мақалада оқу сауаттылығы ақпаратты түсіну, бағалау және қолдану қабілеті ретінде қарастырылады.

Нәтижелер мен оларды талқылау

Комикс әдісінің ықпалы

- **Оқу мотивациясын арттыру**

Эксперимент барысында комикс әдісін қолдану оқу мотивациясында едәуір өзгерістер туғызды. Оқушылар комикс форматында ұсынылған материалды қызығушылықпен қабылдады, бұл оқу мәдениетін дамытуға ықпал етті. Тәжірибелік топтың оқушылары арасында сұралғандарға сәйкес, 85% комиксті оқу кезінде бұрынғыға қарағанда жағымды эмоциялар мен қызығушылық сезінгенін айтты, ал бақылау тобында көрсеткіш 50% ғана болды.

- **Оқу сауаттылығын дамыту**

Комикс әдісінің нәтижесінде жүргізілген тестілеу мен бақылау көрсеткіштері оқу сауаттылығының артуын көрсетті. Тәжірибелік топтағы оқушылардың орташа бағалары 25% -ға өсті, ал бақылау тобында тек 10% ғана өсу байқалды. Бұл, әсіресе, түсіну және талдау тапсырмаларында айқын көрінді, мұнда тәжірибелік топтың оқушылары мәтіннің маңызды элементтерін анықтау және оларды синтездеу жұмыстарында жоғары нәтижелер көрсетті.

- **Критикалық ойлау дағдыларын дамыту**

Зерттеуге қатысқан оқушылардың 70% -ы комикс материалдарын талдау және соған сәйкес өз пікірлерін білдіру барысында сыни ойлау дағдыларын дамытқанын атап өтті. Комикс ішіндегі бейнелер мен мәтіндердің өзара байланысты болуы оқушылардың ақпаратты терең

меңгеруіне, логикалық ойлаудың белсенділенуіне себеп болды. Нәтижесінде, тәжірибелік топ оқушыларының аргументтеу және пікір білдіру дағдылары едәуір жақсарды, ал бақылау тобында бұл дағдыларда айтарлықтай өзгеріс болмады. [6]

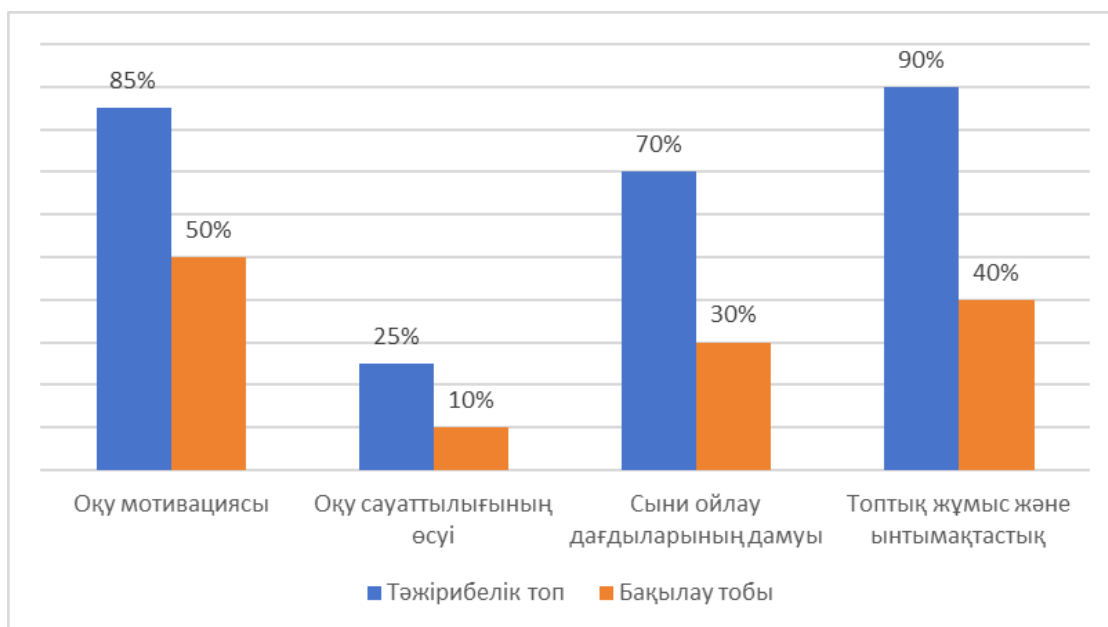
Комикс әдісінің әлеуметтік аспектілері де тәжірибе барысында байқалды.

Тәжірибелік топта жекелей және топтық жұмыстарды ұйымдастыру оқушылар арасында ынтымақтастықты қамтамасыз етті. Топтық жұмыстар барысында оқушылардың 90%-ы идеялармен бөлісу, пікірталас жүргізу, және тіпті комикс жасау процесінде бір-біріне көмек көрсету тәжірибелі екенін көрсетті. Бақылау тобындағы оқушыларда топтық жұмыстың тиімділігі аздау болды, өйткені дәстүрлі оқу әдістерін қолдану кезіндегі оқушылар арасында қарым-қатынас шектелді.

Осы зерттеу барысында комикс әдісінің оқу сауаттылығын арттырудағы тиімділігі дәлелденді. Оқушылардың оқу мотивациясының әрі оқудағы жетістіктерінің артуы, критикалық ойлау дағдыларының дамуы, және топтық жұмыс барысында ынтымақтастықты қамтамасыз ету комикс әдісінің әлеуетін көрсетеді. Нәтижелер білім беру процесінде комикс әдісін енгізудің маңызды екенін көрсетеді, бұл педагогикалық тәжірибені өзгертуге, оқу материалдарының жаңа форматын қолдануға және нәтижелілікті арттыруға ықпал етеді. [7]

Инфографика: Комикс әдісі арқылы оқу сауаттылығына әсері:

Көрсеткіш	Тәжірибелік топ	Бақылау тобы
Оқу мотивациясы	85%	50%
Оқу сауаттылығының өсуі	25%	10%
Сыни ойлау дағдыларының дамуы	70%	30%
Топтық жұмыс және ынтымақтастық	90%	40%

Зерттеу нәтижелері комикс әдісінің оқу сауаттылығын дамытудағы маңызды рөлін көрсетті. Білім беру процесінде комикс форматының қолданылуы оқушылардың оқу мотивациясын, ақпаратты түсінуі мен өңдеу қабілетін, сондай-ақ критикалық ойлау дағдыларын едәуір көтеруге мүмкіндік беретіні анықталды. Эксперименттік зерттеу барысында комикс әдісін енгізу оқушылардың оқу сауаттылығының көрсеткіштерінде 25%-ға, ал дәстүрлі оқыту әдістерімен жұмыс істеген бақылау тобында тек 10%-ға ғана өзгеріс байқалғаны атап өтілді. Бұл көрсеткіштер комикс арқылы ұсынылған оқу материалдарының оқушылардың

қызығушылығын арттырып, оларды белсенді оқу процесіне тарту әлеуетін көрсетеді. Тәжірибелік топта 70% оқушы критикалық ойлау дағдыларын дамытқанын байқатты, бұл комикс әдісінің оқу материалдарын визуалдау және оқушылар арасындағы пікір алмасу арқылы оқу процесін интерактивті етуге бағытталғанын растайды. Топтық жұмыстардың нәтижелері комикс әдісінің ынтымақтастық дағдыларын жетілдіруге ықпал ететінін айқындады, өйткені тәжірибелік топтағы оқушылар арасында 90% ынтымақтастықты көрсетті.

Жалпы алғанда, математикалық-статистикалық өңдеу нәтижелері оқушылардың экспериментке дейінгі және кейінгі көрсеткіштерін сандық тұрғыдан салыстыруға, тәжірибелік және бақылау топтарының нәтижелеріндегі өзгерістерді анықтауға мүмкіндік берді.

Зерттеудің сандық нәтижелерін талдау барысында комикс әдісін қолданған тәжірибелік топта оқу мотивациясы мен оқу сауаттылығы көрсеткіштерінің өзгерісі дәстүрлі оқыту әдістерін қолданған бақылау тобымен салыстырылды. Бұл деректер комикс әдісінің оқу процесіндегі нәтижелерін сандық көрсеткіштер арқылы сипаттауға мүмкіндік берді.

Қорытынды

Зерттеу нәтижелері комикс әдісінің оқу сауаттылығын дамытудағы маңызды рөлін көрсетті. Білім беру процесінде комикс форматының қолданылуы оқушылардың оқу мотивациясын, ақпаратты түсінуі мен өңдеу қабілетін, сондай-ақ критикалық ойлау дағдыларын едәуір көтеруге мүмкіндік беретіні анықталды.

Эксперименттік зерттеу барысында комикс әдісін енгізу оқушылардың оқу сауаттылығының көрсеткіштерінде 25%-ға, ал дәстүрлі оқыту әдістерімен жұмыс істеген бақылау тобында тек 10%-ға ғана өзгеріс байқалғаны атап өтілді. Бұл көрсеткіштер комикс арқылы ұсынылған оқу материалдарының оқушылардың қызығушылығын арттырып, оларды белсенді оқу процесіне тарту әлеуетін көрсетеді.

Осылайша, тәжірибелік топта 70% оқушы критикалық ойлау дағдыларын дамытқанын байқатты, бұл комикс әдісінің оқу материалдарын визуалдау және оқушылар арасындағы пікір алмасу арқылы оқу процесін интерактивті етуге бағытталғанын растайды. Топтық жұмыстардың нәтижелері комикс әдісінің ынтымақтастық дағдыларын жетілдіруге ықпал ететінін айқындады, өйткені тәжірибелік топтағы оқушылар арасында 90% ынтымақтастықты көрсетті.

Осы зерттеу нәтижелері білім беру жүйесінде комикс әдісінің әлеуетін іске асыруға бағытталған инновациялық стратегияларды енгізудің ғылыми және педагогикалық негіздемесін қамтамасыз етеді. Комикс әдісі білім беру саласында жаңа тәсілдерін алмастыруға, оқу процессін жаңғыртуға, сондай-ақ, оқушылардың оқу сауаттылығын арттыру мақсатында қолданылуы тиіс.

Осылайша, комикс әдісін білім беру тәжірибесіне енгізу арқылы оқу сауаттылығын дамыту — бұл оқушылардың сыни ойлау, шығармашылық және әлеуметтік дағдыларын жетілдіруде маңызды қадам болып табылады. Болашақтағы зерттеулер комикс әдісінің тиімділігін әртүрлі пәндер мен оқу контексттерінде тереңірек зерттеуге және әрі қарай дамытуға бағытталуы керек.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Аманова, А. Б., & Нұралиева, А. М. (2022). Комикс әдісінің бастауыш сынып оқушыларына әсері. Білім берудің инновациялық технологиялары, 16(2), 45-55. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7082435>
2. Молдағалиева, М. С., & Досмамбетов, Г. А. (2021). Комикс әдісін қолданудың тиімділігі: синтез, талдау, актерлік ойын. Педагогикалық технологиялар мен инновациялар, 9(3), 21-28. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3600524>
3. Жанабаева, С. Т., & Баймолдинова, А. Р. (2023). Инновациялық оқыту әдістемелері: Комикс әдісін оқу процесіне енгізу. Білім әлемі, 24(1), 12-19. <https://doi.org/10.51810/edu->

world.2023.1.2

4. Жайлыбаев, А. К. (2020). Көрнекі құралдар мен ақпараттық технологиялар: комикстің білім беру процесіндегі рөлі. Қазақстан білім берудегі жаңа көзқарастар, 15(2), 76-82. <https://doi.org/10.33278/kazedu.2020.152.76-82>

5. Shadiev, R., & Yang, Y. (2021). The Effect of Comic-Based Instruction on the Learning Outcomes of Students in Science Education. *Education and Information Technologies*, 26(1), 1743-1760. <https://doi.org/10.1007/s10639-020-10460-x>

6. Eshach, H. (2020). The Role of Comics in Science Education: Effects on Engagement, Attitudes, and Learning. *Journal of Science Education and Technology*, 29(4), 523-534. <https://doi.org/10.1007/s10956-020-09801-9>

7. Zubaidah, S., & Jannah, U. (2019). Improving the Reading Comprehension of Elementary School Students Through Comic Media. *International Journal of Instruction*, 12(1), 633-644. <https://doi.org/10.29333/iji.2019.12141a>

REFERENCES

1. Amanova, A. B., & Nuralieva, A. M. (2022). The impact of the comic method on primary school students. *Innovative Technologies in Education*, 16(2), 45–55. <https://doi.org/10.5281/zenodo.7082435>

2. Moldagalieva, M. S., & Dosmambetov, G. A. (2021). The effectiveness of using the comic method: Synthesis, analysis, and role-playing. *Pedagogical Technologies and Innovations*, 9(3), 21–28. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3600524>

3. Zhanabayeva, S. T., & Baimoldinova, A. R. (2023). Innovative teaching methods: Integrating the comic method into the educational process. *The World of Education*, 24(1), 12–19. <https://doi.org/10.51810/edu-world.2023.1.2>

4. Zhailybayev, A. K. (2020). Visual aids and information technologies: The role of comics in the educational process. *New Perspectives in Kazakhstan Education*, 15(2), 76–82. <https://doi.org/10.33278/kazedu.2020.152.76-82>

5. Shadiev, R., & Yang, Y. (2021). The Effect of Comic-Based Instruction on the Learning Outcomes of Students in Science Education. *Education and Information Technologies*, 26(1), 1743-1760. <https://doi.org/10.1007/s10639-020-10460-x>

6. Eshach, H. (2020). The Role of Comics in Science Education: Effects on Engagement, Attitudes, and Learning. *Journal of Science Education and Technology*, 29(4), 523-534. <https://doi.org/10.1007/s10956-020-09801-9>

7. Zubaidah, S., & Jannah, U. (2019). Improving the Reading Comprehension of Elementary School Students Through Comic Media. *International Journal of Instruction*, 12(1), 633-644. <https://doi.org/10.29333/iji.2019.12141a>